

23. Injuriesagen, del 1

Da jeg sendte rapporten om FDV's udlejningsmonopol til pressen og regeringen, var det i den overbevisning, at kompetente myndigheder ville gribe ind. Mogens Koktvedgaards og Peter Schønnings reaktion viste, at det absolut ikke var tilfældet. Jeg skrev så en bog om det, og det fik Johan Schlüter ud af busken. Han anlagde en injuriesag.

Min turné hos FDV's medlemmer

Hjemvendt fra rejsen til London efter at have sendt rapporten om baggrunden for FDV's udlejningsmonopol til pressen og statsministeren kom jeg til at tænke på, om medlemmerne kendte til Johan Schlüters manipulationer ved domstolene. Var de klar over, at det var deres adfærd på videomarkedet, der var ulovlig, og ikke videoimportørernes? Jeg besluttede at undersøge det. Jeg opsøgte selskaberne ét efter ét, dvs. jeg mødte personligt op på deres adresser og bad om at tale med den ansvarlige om "et emne af stor betydning for videobranchens fremtid".

De fleste møder blev temmelig korte. Direktørerne var hurtige til at henvise mig til Johan Schlüter, for det var ham, der tog sig af den slags. Kun to selskaber gik med til at tale med mig: Nordisk Film og Esselte Video.

Nordisk Film var det første selskab, der inviterede mig ind. Salgschef Jørgen Kristiansen bød på kaffe og en åbenhjertig drøftelse af videobranchen, men han var ikke indstillet på at ændre noget.

- Du mener altså, at videobranchen skal være fri, så hvem som helst kan åbne en videoforretning nede på hjørnet og udleje film, som de har købt i London?

- Ja, man må ikke opdele EF, som I gør, sagde jeg og ville slå op i rapporten.

- Jeg er ligeglad med, hvad der står i din rapport, afbrød han. - Vi bøjer os kun for den højeste domstol. Vi betaler så meget for rettighederne, at vi er nødt til at beskytte vores marked. Et frit marked vil koste os 75 millioner kr. om året.

Hos Esselte Video blev jeg inviteret på kaffe af salgschef Søren Rygaard. Han var anderledes positiv, og vi fik en lang samtale. På et tidspunkt sluttede direktør Bent Rasmussen sig til os, og de to fortalte mig, hvordan det hang sammen.

Internationalt blev film fra Paramount og Universal distribueret gennem deres fælles selskab CIC Video, og sådan skulle det også være i Danmark, hvor deres film hidtil havde været distribueret af Esselte Video. Processen med at overdrage aktiviteterne var gået i gang på det tidspunkt. Det var stadig Esselte Video, der var rettighedshaver og medlem af FDV og derfor part i retssagen mod mig.

De fortalte, at de ikke var enige med Johan Schlüter og FDV i den hårde kurs mod videoforhandlerne. De var kun med i retssagen i kraft af medlemskabet af FDV. De havde heller ikke fremsat erstatningskrav, pointerede Bent Rasmussen. De to selskaber tjente pengene i sidste ende, uanset om de solgte eksemplarer var danske eller britiske, og de ville ikke stå i vejen for min udlejning af LaserDiscs.

Video Trade Weekly, 21. december 1991

slutningen af årtiet var udlejningsmarkedet så småt på retur. Selvom der allerede i 1988 blev vedtaget en udlejningsret for film i England, var der ved indgangen til 1991 endnu ingen, der havde forbudt udlejning af videokassetter. Tværtimod!

Walt Disneys distributionsselskab Buena Vista vendte traditionel tankegang på hovedet, da det i 1990 sprang over udlejningsperioden på den måde, at prisen på den første udgivelse af biografhittet *Pretty Woman* (1990) var rettet mod private: £19,99. Hvis en udlejningsforretning ville udleje filmen, kunne den købe filmen til samme lave pris og udleje filmen. *Pretty Woman* blev et gigantisk videohit.

I 1991 gik Buena Vista et skridt videre, da *Fantasia* blev udgivet. Igen blev udlejningsmarkedet sprunget over på den måde, at filmen blev udgivet direkte til "salgspris" uden en forudgående udlejningsperiode til høj pris. Det nyskabende lå i en markedsføringskampagne, der var rettet mod - tænk engang - udlejningsforretningerne!

Buena Vistas sælgere tog rundt til udlejningsforretningerne og tilbød dem 12 stk. pakker med en opfordring til at leje filmen ud - og derefter tilbyde kunden at købe filmen. Det var ud fra den betragtning, at når folk havde fundet ud af, hvor god filmen er, ville de være interesseret i at købe den til ejendom. Det var samme koncept, der lå bag min udlejning af LaserDiscs. Jeg var fire år foran dem!

På 7 uger solgte *Fantasia* flere eksemplarer på VHS, end det hidtidige mest solgte album på tværs af alle platforme havde solgt på 7 år (*Dire Straits: Brothers in Arms*). Alene i UK blev der i 1991 solgt 3,2 mio. eksemplarer af *Fantasia*.

To-pris systemet i England

Allerede på min første tur til London i 1986 var jeg imponeret over det veludviklede salgsmarked, vi ikke havde i Danmark, hvor Laserdisken var den eneste butik, som *solgte* videofilm.

Filmene blev udnyttet økonomisk i tre trin, hvor første trin var forevisning i biograferne. Derefter blev de udgivet på videokassetter, som blev solgt til udlejningsbutikkerne til en forholdsvis høj pris, ca. £70, og efter en periode på 6-9 måneder blev de sat ned til £10-20. Så købte folk dem til ejendom, for til den beskedne pris var der mange, som gerne ville have deres favoritfilm stående på reolen.

Op gennem 80'erne blev det mere almindeligt at købe film. Salgsmarkedets betydning voksede, og mod

To-pris systemet i Danmark

I Danmark var FDV bange for, at der ville opstå et gråt marked, som de ikke kunne kontrollere, hvis privatpersoner kom til at eje kassetterne. Og efter at de havde givet efter, kæmpede de mod salget af brugte film (side 173).

FDV ville ikke forære noget væk til udlejningsbutikkerne. Nøgleordet var kontrol. Der blev skelnet mellem udlejningskassetter og salgskassetter sådan, at filmene havde to forskellige priser samtidig, men med strengt forbud mod at udleje designerede salgskassetter.

Det fik fatale konsekvenser for de butikker, der ikke magtede at holde en skarp adskillelse jf. Ove Jensens straf, da en af hans ekspedienter udlejede en salgskassette. CIC Video var ikke med på dette, men gav filmene fri efter britisk model, og som konsekvens kunne CIC Video ikke være medlem af FDV.

VIDEOGRAM-FORENINGEN SKÆRPER KURSEN

I den kommende tid bliver det ikke sjovt at være pirat. Foreningen af Danske Videogramdistributører (FDV) har besluttet at skærpe kursen over for videoforhandlere, der foretager ulovlig udlejning, først og fremmest af sell-thru kassetter.

Bliver ulovlig udlejning opdaget af videogramforeningens kontrolanter, så vil det medføre øjeblikkeligt leveringsstop fra alle foreningens medlemmer til pågældende forretning. I værste fald vil piraten kunne imodese ophævelse af forhandlerkontrakten, altså forretningens lukning.

Bliver man enige om,

at det hele har været en "fejl", der kan rettes, så forhandlerkontrakten kan opretholdes, så vil forretningen i alle tilfælde blive ramt af et tre-måneders leveringsstop gældende fra det tidspunkt, hvor sagerne er bragt i orden.

Indtil videre har fristelsen åbenbart været for stor i forhold til de bøder, der er blevet givet. Med en tre-måneders karantæneperiode - tre måneder helt uden nye film - håber man at have skabt en sanktion, der er så alvorlig, at ingen tør lege pirater. I en konkurrencesituation vil manglen på nye film være noget nær en lukning!

SB

Videotrailer, marts/april 1992

DERFOR GÅR VI SOLO

CIC er gået solo. Skellet mellem udlejningsfilm og købfilm er principielt ophævet (omend ikke hvad priser angår), og CIC vil fremover stå uden for Foreningen af Danske Videogramdistributører, fordi foreningen ikke rummer plads til den dispositionsfrihed, som CIC ønsker. Direktør Bent Rasmussen forklarer hvorfor.

- Vores skridt er en logisk konsekvens af udviklingen på markedet i Danmark, forklarer Bent Rasmussen, CIC Danmark. - Vi tror ikke på to kassetter til to forskellige priser. Vi tror på en liberalisering, der gør den omfattende kontrol, vi tidligere har kendt, umoderne.

Først og fremmest tænker man på, at forhandlerne nu uden

problemer kan sælge alle CIC-titler til de kunder, der måtte ønske det. De kan altid få en ny film, hvis der stadig er udlejning i den. Der bliver således fri konkurrence mellem de egentlige købfilm-butikker og de traditionelle videoforhandlere. Kunden får valget mellem to måder at se video på: Han kan frit vælge mellem at købe og leje.

90'ernes videomarked ligner ikke 80'ernes, mener Bent Rasmussen, CIC. Derfor tør man give spillet frit for forhandlerne, når det gælder valget mellem at udleje og sælge.

Videotrailer, oktober 1992

FDV's tredje angreb på Erik

Mens det britiske marked blomstrede under de frie forhold, faldt omsætningen af udlejning i Danmark (side 179). FDV reagerede med mere kontrol, og i slutningen af 1991 hyrede de to "kontrollanter", som rejste landet rundt for at holde øje med, om butikkerne overholdt FDV's regler: Ingen udlejning af salgskassetter, ingen udlejning af importerede kassetter, og helst ikke salg af brugte kassetter. Det sidste kunne de imidlertid ikke altid forhindre.

En af kontrollanterne dukkede op hos Erik Viuff Christiansen. Han nægtede stædigt at udleje FDV's kassetter, og i februar 1992 var der kun lidt tilbage af hans tidligere forretning. Han udlejede lidt pornofilm, og det interesserede ikke FDV, og så handlede han lidt med salgskassetter, han importerede fra England. Kontrollanten havde to små drenge med, og de tre fandt en film, de havde lyst til at se. De tog filmen med til Erik ved disken, og kontrollanten bad om at leje den. Erik forklarede, at det var en salgskassette. Det kostede 148 kr. at købe den, men den kunne ikke lejes. Kontrollanten insisterede, så Erik gav ham hele historien om udlejningsforbuddet. Han ville ikke slås med videobranchen mere, så det kunne der ikke være tale om. En kø var ved at danne sig ved disken, og den yngste dreng

Kontrollanterne fra Foreningen af Danske Videogramdistributører må af gode grunde forblive anonyme - men ingen tvivl om, at de er skrappe...

Videotrailereren, marts/april 1992

begyndte at græde. Hvis de nu købte filmen, og Erik så købte den tilbage, når de havde set den? Ville Erik gå med til det? Erik var under pres, og han var rådvild. Han plejede ikke at gøre sådan, men ok, hvis det løste problemet. Kontrollanten ville vide, hvad han fik for filmen ved tilbagekøb, og det skulle stå på kvitteringen.

En måned senere dukkede han op i butikken igen. I hælene på ham fulgte fogeden og FDV's advokat Torben Steffensen. Forelagt kvitteringen med aftalen om tilbagekøb blev Erik informeret om, at "der er konstateret skjult udlejning i strid med det nedlagte forbud," og de gik i gang med at fjerne hans film fra hylderne. De pakkede dem ned i fire kasser og tog det hele med sig.

EXGR	7/2-92	KR	ØRE
Erik Viuff Christiansen			
148 kr			
Tilbagekøb's Pris 148 kr			
Ved returnering eller ombytning bedes denne note medbringes.			
03692-30			

Kvitteringen, 7. februar 1992

Vedr.: Ubertrettiget distribution af videogrammer

Under fogedretsmødet den 12. marts 1992 konstaterede fogeden, at De havde overtrådt tidligere nedlagt fogedforbud. Som følge heraf blev der beslaglagt og medtaget 123 videogrammer, hvortil rettighederne til de herpå værende filmværker indehaves af Foreningen af Danske Videogramdistributører. De har modtaget kopi af oversigt herover fra fogedretten i København.

Såfremt De er indforstået med, at undertegnede får frigivet ovennævnte 123 videogrammer til destruktion, beder jeg Dem venligst i underskrevet stand returnere vedlagte kopi af nærværende skrivelse. Til Deres brug vedlægger jeg frankeret svarkuvert.

Såfremt jeg ikke har modtaget en tilbagemelding fra Dem inden 14 dage at regne fra d.d., vil jeg udtage stævning med påstand om, at De tilpligtes at anerkende, at de 123 videogrammer overdrages til Foreningen af Danske Videogramdistributører med henblik på destruktion, ligesom jeg vil nedlægge påstand om betaling af erstatning, svarende til kr. 500,- pr. ulovligt udbudt videogram til udlejning, hvilket erstatningskrav kan opgøres til kr. 61.500,-, hvortil lægges et skønsmæssigt beløb for forstyrrelse af markedsforholdene, svarende til kr. 8.500,-, hvorved det samlede erstatningskrav kan opgøres til kr. 70.000,-.

Johan Schlüter til Erik Viuff Christiansen, 21. april 1992

En måned senere fik Erik et brev fra Johan Schlüter. Han ville have tilladelse til at destruere de 123 videogrammer, der var fjernet under aktionen. Hvis ikke Erik i løbet af 14 dage gav tilladelse til det, ville der blive udtaget stævning mod ham med et erstatningskrav på 70.000 kr. Så gav Erik omsider op og lukkede sin butik.

FDV's tiltag mod ulydige videoforhandlere

Johan Schlüter sendte erstatningskravet til Erik den 21. april 1992. I vrede smed Erik brevet ud, så den 12. maj sendte Johan Schlüter brevet igen. I mellemtiden - den 6. maj - havde Johan Schlüter tabt retssagen mod Læsehesten. Han kunne næppe undgå at have det frisk i erindringen, at retten ikke fandt, at der i loven er belæg for at forhindre, at videogrammer videresælges - herunder tilbagesælges til den tidligere ejer (side 173), men det afholdt ham ikke fra at forfølge Erik.

Jeg fortalte Erik om Læsehestens sejr, som kunne bruges til at imødegå FDV's erstatningskrav, men han havde mistet modet. Han havde fået sukkersyge, og han var sikker på, at det skyldtes stress som følge af FDV's forfølgelse, og det havde også kostet ham ægteskabet. "Det er personligt," sagde han, "når de ikke engang vil lade mit småsalg være i fred." Han havde fået nok. Han orkede ikke mere.

I et helsides indlæg i *Videotrailerens* marts/april-udgave 1992 truede advokat Torben Steffensen videoforhandlerne med leveringsnægtelse, hvis de blev taget i at udleje salgskassetter. Der var ikke tvivl om, at forhandlerne skulle mærke, at de blev overvåget: "Kontrollanterne er i marken, er aktive og kommer overalt," skrev han blandt andet i artiklen om FDV's nye kontrollanter.

Sådan tjener man 1 milliard kr.

Jeg var harm over aktionerne mod Erik, men der var ikke meget, jeg kunne gøre. Jeg havde fortalt om FDV's monopol og manipulationer til pressen og regeringen flere gange, og jeg havde officielt klaget til Kommissionen, men kun Kim Behnke havde vist interesse. Modsat forsøgte Mogens Koktvedgaard og Peter Schønning at passivisere mig med sære bortforklaringer, og alt imens øgede FDV presset på videoforhandlerne med nye regler, flere kontrollanter og jernhårde straffe.

Jeg besluttede at skrive en bog. Tidspunktet var ret ubelejligt, for efter et halvt års forberedelser havde jeg åbnet butik i Skt. Peders Stræde i København. Fogedforretningen mod min udlejning af LaserDiscs kom også slemt på tværs. Jeg holdt åbningsreception som planlagt i februar, men derefter måtte jeg lukke i en måned, mens jeg fik overblik over skaderne. Den vigtige markedsføring ved udlejning af LaserDiscs var blevet forbudt, og jeg havde indtil da haft Danmarks største udvalg af danske salgskassetter, for jeg lagerførte konsekvent samtlige titler. Det var også slut med det, efter at FDV havde vedtaget leveringsnægtelse over for mig.

Det var nødvendigt at bremse FDV's hårde adfærd. Jeg ville fortælle verden om monopolet og dets baggrund ud fra en betragtning om, at lyssky metoder ofte får en ende, når de kommer frem i lyset. Jeg lagde Jørgen Kristiansens vurdering af den økonomiske værdi til grund for bogens titel. Set over FDV's levetid havde monopolet kostet videoforhandlerne omkring 1 milliard kr. i overpriser.

Det var min erfaring, at det ikke hjalp ret meget at udsende pressemeddelelser. Ingen havde reageret på pressemeddelelser, rapporter eller kronikker, siden jeg i 1988 første gang prøvede at gøre opmærksom på overgrebene mod importørerne. Det var vigtigt at få bogen omtalt, så jeg granskede hukommelsen fra min tid som piccolo på Aalborg Stiftstidende for at finde en journalist, som kunne tænkes at ville høre på mig. Ole Andersen havde været den mest oplagte mulighed, men han var i mellemtiden gået bort.

Jeg endte med at ringe til Lars Borberg. Jeg huskede ham som en frisk, ung kulturjournalist og lidt speciel på den måde, at han tog tegneserier alvorligt. Det kunne jeg godt lide. Han havde skrevet seriøst om Aalborg Tegneserieklub, og i 1984 havde han hyret mig til at skrive i avisen om Anders And, der fyldte 50 år. Der var en god chance for, at han huskede mig og ikke automatisk ville betragte mig som idiot, selvom jeg kastede mig ud i en kamp mod landets topjurister.

Jeg skrev rapporten om til bogform efter Harry Motors skabelon. Det blev en tør, saglig fremstilling på 68 sider. Jeg bevarede rapportens henvisninger til bilag og opfordrede i forordet læseren til at rekvirere dokumentationssamlingen til brug for videre studier eller bare for at kontrollere sandheden. Jeg tilføjede et længere afsnit, en del 2, hvori jeg beskrev, hvordan jeg selv havde oplevet forløbet.

Lars Borberg ville gerne høre på mig, og vi mødtes en formiddag på Aalborg Stiftstidende. Jeg var næsten færdig med manuskriptet og gav ham et eksemplar, og så brugte vi adskillige timer på at gennemgå det hele sammen.

Det gik stærkt med at få bogen færdig. Jeg ville lægge retssagen bag mig hurtigst muligt og komme videre, og jeg så frem til at gennemgå forløbet for Vestre Landsret. Forbuddet mod udlejning af LaserDiscs var berammet til behandling den 17. juni 1992, og bogen udkom på den symbolske dato, den 5. juni 1992, Grundlovsdag.

Den 12. juni 1992 sendte TV2 Nord et nyhedsindslag, hvor jeg fortalte om forskellen på pan&scan og letterbox, og den 17. juni 1992 fulgte TV Aalborg trop med et lidt mere uddybende indslag.

denkjultekorruption.dk/video6

Respekt for filmkunsten?

For mig var kampen for LaserDiscs en kulturkamp, og den blev udkæmpet, netop som SADF kæmpede deres kulturkamp mod pan&scan. Jeg lavede en video med de to nyhedsindslag og eksemplerne i kapitel 21 for at illustrere betydningen af, at LaserDiscs fik mulighed for at blive udbredt i Danmark. Jeg kaldte den *Respekt for filmkunsten?* og sendte både bogen og videokassetten til samtlige medlemmer af Folketingets Kulturudvalg og til kulturminister Grethe Rostbøll.

Hårdt lys på hårde folk

Bøger

Hans Kristian Pedersen:
»Sådan tjener man 1 milliard kr.«
208 sider, 98 kr.
LASERDISKENS FORLAG
Udkommer i dag.

■ Vi har allesammen en grænse et sted. Meget kan vi finde os i, men en dag kan det komme for tæt på. Så sætter vi foden ned. Hertil og ikke længere.

Sådan er det gået Hans Kristian Pedersen, indehaver af den lille specialforretning, Laserdisken i Prinsensgade i Aalborg. Han forhandler avancerede laserdisk-afspillere, der viser film fra plader, ligesom videoer viser film fra bånd.

Han er kommet i klemme i den danske videobranches iherdige arbejde for at sikre sig eneretten til at udleje film til private. Han har haft besøg af sælsomme detektiver, han har fået truende breve, han er blevet nægtet levering, og

Hans Kristian Pedersen foran sin forretning, Laserdisken, i Prinsensgade i Aalborg - det er den og retten til at drive den, han slås for.

han er blevet slæbt for fogedretten.

Men han har ikke tænkt sig at slippe grebet. Han vil have retfærdighed.

Et af midlerne er denne bog - en mærkelig, velskrevet, gennemdokumenteret og for-

bløffende spændende beretning. Ikke bare om, hvordan det er at være en lille mand oppe mod en milliard-gigant. Men også om det forløb, forfatteren gennem sine snart mange års kamp har kunnet kortlægge. Et forløb af magt-

spil, intriger, snedige juridiske puslespil, økonomisk armvridning og lobbyisme på højt plan.

Så højt plan, at han er meget tæt på at skrive grimme ting om ministre og regering og i hvert fald om et par navngivne embedsmænd i Kulturministeriet. Så højt, at han mener sig i stand til at bevise, at EF-Domstolen er blevet ført bag lyset. Og hans dokumentation tyder på det.

Det er hårdt lys, han sætter på de hårde drenge, han er oppe imod. Et lys, der viser en pengestærk branche med store, solide firmaer i ryggen, som er i stand til at tyrannisere sig til et fuldkomment monopol - og endda kan få ændret lovgivninger, »overbevise« advokater og domstole og manipulere med begreber og bestemmelser i det uendelige. Mens pengene strømmer ind - i en størrelsesorden, der ifølge bogen ligger på 75 millioner kr. om året.

Med sådan en gevinst i baghånden, kan man gå vidt.

Lars Borberg

Aalborg Stiftstidende, 5. juni 1992

Hvad angår Deres sag om udlån og udlejning af filmværker har jeg intet at føje til ministeriets skrivelse af 6. marts til Dem.

Jeg skal undlade at kommentere Deres påstande om løgn og korruption hos navngivne embedsmænd i ministeriet.

Kulturminister Grethe Rostbøll til Laserdisken, 29. juni 1992

Det er interessant at iagttage, hvor forskelligt Lars Borberg og Grethe Rostbøll så på bogen. Jeg havde sendt den til Grethe Rostbølls private adresse for at undgå, at den blev stoppet af Peter Schønning, men det kunne jeg have sparet mig. Hun var ikke interesseret i at undersøge noget som helst.

Hvor Lars Borberg i omtalen af bogen skrev: "Et forløb af magtspil, intriger, snedige juridiske puslespil, økonomisk armvridning og lobbyisme på højt plan. Så højt plan, at han er meget tæt på at skrive grimme ting om ministre og regering og i hvert fald om et par navngivne embedsmænd i Kulturministeriet. Så højt, at han mener sig i stand til at bevise, at EF-Domstolen er blevet ført bag lyset. Og hans dokumentation tyder på det," var Grethe Rostbølls kommentar: "Jeg skal undlade at kommentere Deres påstande om løgn og korruption hos navngivne embedsmænd i ministeriet."

Lars Borberg havde læst bogen og set dokumentationen, så han kunne skrive "hans dokumentation tyder på det," mens Grethe Rostbøll intet læste. Hun levede i en døs af uigennemtrængelige fordomme og var tilfreds med, at de kritiserede embedsmænd selv fejede problemerne ind under gulvtæppet. I kapitel 16 så vi, at hun også overlod det til Peter Schønning at besvare Kim Behnkes opfølgende spørgsmål, og sådan lagde hun og Kulturministeriet kritikken i graven.

Johan Schlüters injuriersag

Politikerne i Kulturudvalget reagerede heller ikke, men det gjorde Johan Schlüter. Til min overraskelse - og en smule til min tilfredshed - anlagde han injuriersag. Bogen forårsagede ikke det mindste skvulp i debatten og var på vej mod en stille død, og derfor var en injuriersag en mulighed for at afsløre ham. Endelig ville hans manipulationer blive bedømt af en dommer. Indtil da havde jeg intet at udsætte på domstolene, så jeg troede stadig, at jeg ville blive dømt i henhold til loven og de beviser, jeg fremlagde. Sådan som Eriks advokater havde opført sig, kunne sagerne mod ham ikke afgøres på nogen anden måde. Dommerne kunne ikke gøre for, at Eriks advokater ikke selv læste ophavsretsloven, eller at han valgte at indgå forlig, eller at videoforhandlerne gav efter for truslerne om leveringsnægtelse.

Ingen havde påpeget det faktum, at "ophavsmandens samtykke" blev udøvet negativt over for importerede film, mens FDV's udgivelser blev udlejet, og at det stred mod EU-retten og EU-Domstolens præmisser. Ingen anfægtede, at FDV's medlemmer førte sig frem sig som ophavsmænd, selvom de blot var købmænd,

altså licenstagere, der på almindelige handelsmæssige vilkår havde købt retten til at udgive diverse film på videokassette med danske undertekster. Injuriesagen var en uhørt mulighed for at afsløre det hele for domstolene.

Stævningen havde fire påstande. Johan Schlüter ville først og fremmest have mig straffet efter straffelovens § 267 for at have fremsat "sigtelser for et forhold, der er egnet til at nedsætte den fornærmede i medborgeres agtelse," som der står. Han havde taget fem citater, der i den sammenhæng kaldes "sigtelser", som han ville have kendt ubeføjede, han ville have et beløb til offentliggørelse af dommen, og oven i dette krævede han 250.000 kr. i erstatning.

Det tog jeg roligt, for efter straffelovens § 269 er en sigtelse straffri, når dens sandhed bevises, eller den er fremsat i god tro. Sigtelser fremsat til varetagelse af åbenbar almeninteresse er også straffri. Citaterne var taget ud af en sammenhæng, og nogle af dem fik derfor en lidt anden klang. Det kunne jeg godt redegøre for. De fem citater er fra side 25, 73, 170, 181 og 185 i bogen og lyder således:

a) "Den danske regering, der ledes af Poul Schlüter, fætter til Johan Schlüter, intervenserer til støtte for Metronome Video ApS. Johan Schlüter ændrer sin forklaring og samstemmer den med regeringens."

b) "For hver dag der går, ringer kasseapparatet på Johan Schlüters kontor.

Videobranchen i Danmark ledes af mænd, for hvem penge er altafgørende. Som frontfigur er en mand med politisk indflydelse, en mand som politikere og embedsmænd kritikløst lytter til, en mand som er ligeglad med de personlige tragedier, hans mafia-lignende metoder efterlader. Erik Viuff Christiansen mistede alt og fik sukkersyge som følge af presset, som ikke er ophørt endnu.

Johan Schlüters advokatkontor lever af at terrorisere videoforhandlerne. Retssag efter retssag indledes uden hold i lovgivningen. Johan Schlüter og Torben Steffensen har et indgående kendskab til ophavsretslovgivningen, der sammen med forhandlingsprincippet kynisk benyttes til at bluffe sig igennem med påstande, som der intet hold er i. Går den ikke én gang, så går den næste gang. Argumenter, paragraffer og forklaringer vendes og drejes, så de passer bedst til hver eneste sag. Målet er hver gang enkeltpersoner, som hverken har juridisk indsigt eller økonomi til at svare ordentligt igen."

c) "Alligevel kan jeg ikke være helt sikker. I mine øjne er Johan Schlüter den største forbryder i Danmarkshistorien. Under 10 år med monopol har omsætningen været mindst 3 milliarder kroner. Under fri konkurrence ville prisen være mindst en tredjedel lavere. Hans nummer mod Erik har haft en værdi på mere end én milliard kroner. Hvad koster det at arrangere et lille uheld?"

d) "Regeringen har givet falsk forklaring til EF-Domstolen i sag 158/86, hvorefter de danske videogramdistributører har haft et monopol i Danmark. Jeg henleder specielt opmærksomheden på Johan Schlüters udtalelser i Østre Landsret."

e) "Anna Johansen fra Bibliotekstilsynet, som tidligere er presset af Johan Schlüter."

De fem anfægtede citater i Johan Schlüters stævning, 26. juni 1992

Forløbet før domsforhandlingen

Jeg blev indkaldt til forberedende retsmøde i Retten i Aalborg den 3. november 1992. Jeg kom i god tid og satte mig til at vente. Og jeg ventede. Da der var gået en time, spurgte jeg damen i informationen, hvornår der skulle ske noget. Hun så forbløffet på mig og meddelte, at mødet var udsat. En uge senere modtog jeg en ny indkaldelse, hvor jeg blev bedt om at møde i retten den 18. november 1992. Den tidligere indkaldelse annulleres hermed, stod der i den nye indkaldelse! Det kunne de ærligt talt godt have fortalt mig noget før.

Johan Schlüter var repræsenteret ved advokat Asger Thylstrup. Dommeren var Mogens Christensen, og han indledte med at foreslå, at jeg antog en advokat, for det var normalt i den slags sager. Det syntes jeg ikke, der var grund til. Jeg var bedt om at møde i retten for at svare for mig og fremlægge de dokumenter, jeg ville påberåbe mig, og det havde jeg tænkt mig at gøre. Jeg havde selv skrevet bogen, så jeg var også den bedste til at forklare, hvorfor jeg havde skrevet, som jeg havde skrevet. Jeg ville gerne bevise, at bogen og sigtelserne var sande.

Asger Thylstrup var imødekommende. Han sagde, at Johan Schlüter ikke var ude på at genere mig. Der ville ikke ske mere, hvis blot jeg trak bogen tilbage. Han var ked af situationen, men han kunne ikke have, at jeg stemplede ham som "den største forbryder i Danmarkshistorien".

Jeg syntes ikke, det var rigtigt. Formuleringen var taget ud af sammenhængen fra et afsnit med titlen *Forfølgelsesvanvid*, hvori jeg beskrev min paranoide sindstilstand. Advokat Anders Hjulmand havde læst manuskriptet igennem og

Del 2. Kapitel 10 - Turen til London

Forfølgelsesvanvid

Mogens Koktvedgaard har nær skræmt livet af mig. Hvad der skulle have været en rekreationsweekend bliver næsten til et mareridt.

Jeg skrev til ham, at jeg ikke ville foretage mig noget med rapporten, før jeg havde hørt hans respons. Han har ikke læst rapporten, så han ved ikke, at det, jeg skriver, er rigtigt, og anklagerne mod Johan Schlüter er temmelig stærke. Måske kender de hinanden? De har begge specialiseret sig i ophavsret, så det er ikke usandsynligt. Måske spiller de kort sammen hver fredag, og måske giver Mogens Koktvedgaard rapporten til ham uden at læse den? "Se her, Johan, en gal mand i Aalborg er ude efter dig," kan jeg lige forestille mig ham sige.

Johan Schlüter vil forstå, hvad rapporten indeholder. Måske får han opfattelsen af, at han har det eneste eksemplar? Han taler måske med Poul, der sender det hemmelige politi efter mig? Har vi et hemmeligt politi? Hvis det er hemmeligt, vil jeg vel ikke vide noget om det? Han vil måske efterlyse mig som en trussel mod statens sikkerhed?

Er det for usandsynligt? Afgjort. Jeg har aldrig før været udsat for så hårdt et pres, og jeg er sandsynligvis paranoid. Jeg har set for mange film. Jeg trænger til at sove.

Alligevel kan jeg ikke være helt sikker. I mine øjne er Johan Schlüter den største forbryder i Danmarkshistorien. Under 10 år med monopol har omsætningen været mindst 3 milliarder kroner. Under fri konkurrence ville prisen være mindst en tredjedel lavere. Hans nummer mod Erik har haft en værdi på mere end én milliard kroner. Hvad koster det at arrangere et lille uheld?

Side 170 i Sådan tjener man 1 milliard kr.

opfordret mig til at tilføje “i mine øjne” for at præcisere, at jeg ikke mente det som en objektiv sandhed. Afsnittet handler især om min angst efter den skræmmende samtale med Mogens Koktvedgaard oven på flere dages mangel på søvn.

Der stod i stævningen, at citaterne er urigtige, og det misforstod jeg i første omgang. Jeg troede, der var henvist til citaterne fra dokumentationssamlingen, hvorfra jeg havde citeret flittigt, og jeg havde bestemt ikke fiflet. Jeg sagde, at sagen kunne afkortes en hel del, hvis han udpegede de urigtige citater.

Asger Thylstrup læste op: “Den danske regering, der ledes af Poul Schlüter, fætter til Johan Schlüter, intervenserer til støtte for Metronome Video ApS. Johan Schlüter ændrer sin forklaring og samstemmer den med regeringens.”

Så forstod jeg, at han mente de fem citater, der var fremhævet i stævningen. Jeg så alligevel frem til at gennemgå, hvordan Johan Schlüter havde manipuleret, og jeg ville gerne forklare citatet. Jeg havde taget formuleringen om regeringens intervention fra Johan Schlüters indlæg i *Videotrailer*en, så det kunne han næppe indvende noget imod. Det kunne heller ikke bestrides, at både Johan Schlüter og Kulturministeriet havde givet EU-Domstolen nogle meget specielle forklaringer, og de var påfaldende ens. Jeg spurgte drillende Asger Thylstrup:

- Vil du have, jeg skal dokumentere, at regeringen ledes af Poul Schlüter?

Asger Thylstrups svar kom helt bag på mig og også på dommeren.

- Johan Schlüter er ikke i familie med Poul Schlüter, sagde han.

- Det kan da ikke siges at være ærekrænkende, kom det uvilkårligt fra Mogens Christensen, men det var altså Johan Schlüters indsigelse, og det blev noteret.

Da jeg skrev den første rapport, troede jeg på oplysningen fra Johan Schlüters kontor, dvs. at Johan og Poul var brødre. Jeg havde på et tidspunkt en forestilling om, at manipulationen af EU-Domstolen var planlagt i det Schlüterske hjem over en middag, men det afviste Jakob Stegelmann. Han havde lovet at finde ud af, om de to var i familie, og efter at have drøftet det med en kollega fortalte han, at Poul og Johan er fætre langt ude. Han havde tilføjet, at det næppe betød noget, men jeg var ikke sikker. Johan Schlüters indflydelse var påfaldende. Jeg fjernede alligevel den familiemæssige sammenhæng bortset fra de fire indskudte ord, og nu blev de brugt til at fjerne fokus fra de sære forklaringer. Vi blev hurtigt enige om, at sagen kunne berammes til domsforhandling, og onsdag den 13. januar 1993 blev valgt.

Advokat Asger Thylstrup

Asger Thylstrup var hverken aggressiv eller ubehagelig. Da han spurgte, om han måtte se butikken, tilbød jeg velvilligt at give ham en rundvisning, og vi fulgtes ad fra Tinghuset til Laserdisken. Han var også nysgerrig efter at høre, hvad der fik mig til at kaste mig ud i en så håbløs kamp. “Jeg mener ikke, den er håbløs,” svarede jeg, og han fortalte videre, at han havde læst i bogen. Han fandt sagen om udlejning spændende, men bebrejdede mig, at jeg brugte så skræppe ord.

- Johan Schlüter er knalddygtig, og du skal ikke gå efter manden, sagde han og anbefalede mig at bruge kræfterne på retssagen om udlejning.

Han beskæftigede sig også med EU-ret, og udlejningsproblematikken optog ham tydeligvis, og pludselig sagde han:

- Jeg har også undret mig over, at videobranchen kunne få lov til at arbejde på den måde.

Jeg tænkte, at det var en lidt besynderlig bemærkning fra Johan Schlüters egen advokat. Det var mit synspunkt, at FDV ikke havde fået lov, men bare gjorde det alligevel. Det var interessant at drøfte udlejningsproblematikken med ham, og vi aftalte, at han skulle foreslå Johan Schlüter et forlig. Jeg ville gå med til at præcisere bemærkningen "den største forbryder i Danmarkshistorien" og beklage, at jeg havde gjort ham til Poul Schlüters fætter, når det betød så meget for ham, men jeg ville ikke trække bogen tilbage.

Ugen efter ringede jeg til Asger Thylstrups kontor for at høre om muligheden for et forlig, men jeg fik den besked, at han var sygemeldt. Jeg ringede til Johan Schlüter for at få en afklaring fra ham, men han sad i møde, og jeg bad ham ringe tilbage. Det gjorde han ikke. Jeg hørte ikke fra nogen af dem i flere uger, og så gik jeg i stedet i gang med at forberede mig til domsforhandlingen.

Jeg blev mere og mere overbevist om, at jeg kunne føre sandhedsbevis - også for påstanden om, at han var den største forbryder i Danmarkshistorien. Det var klart, at jeg ikke sammenlignede ham med mordere eller bankrøvere, men at det handlede om økonomisk kriminalitet. Manipulationen var omhyggeligt planlagt og udført, og FDV's medlemmer havde fået massive overpriser ud af det.

Et par uger før domsforhandlingen ringede Asger Thylstrup for at høre, om jeg ville trække bogen tilbage. Han undrede sig over, at jeg ikke havde ringet for at forlige sagen. Han havde ikke fået at vide, at jeg havde ringet til ham. Jeg havde derimod regnet med at høre fra ham, og nu var jeg klar til domsforhandlingen.

- Du kan ikke vinde sagen, advarede han.
- Det mener jeg, at jeg kan. Jeg er i hvert fald klar til at prøve, svarede jeg.
- Pas på. Man ved aldrig, hvad der kan ske i sådanne sager.

Han fortalte også, at han var trådt ud af sagen. Han repræsenterede ikke længere Johan Schlüter, men han ville alligevel give mig et godt råd: Træk bogen tilbage!

Advokat Ulrik Bayer

Jeg havde udleveret dokumentationssamlingen, der hørte til *Sådan tjener man 1 milliard kr.*, til dommeren og til Asger Thylstrup, men bilagene skulle fremlægges formelt som dokumentation i sagen, så jeg samlede dem i en mappe og sorterede dem i overensstemmelse med den procedure, jeg havde skrevet, og så sendte jeg bilagene til retten og til Johan Schlüters nye advokat, Ulrik Bayer.

Han reagerede ligesom Torben Steffensen, der i fogedretten havde protesteret imod alt, så min advokat Jørn Rasmussen havde været nødt til at kæmpe for hvert eneste bilag. Ulrik Bayer protesterede også. I en telefax anmodede han byretten om at nægte alle mine bilag fremlagt, idet han mente, de ikke var relevante.

Vedr.: BS 9203202-02 - Johan Schlüter ctr. Hans Kristian Pedersen

Jeg har d.d. fra Hans Kristian Pedersen modtaget et meget omfangsrigt bilagsmateriale (96 bilag af et anslået sidetal på i alt 200) og skal efter en løselig gennemgang heraf meddele, at samtlige bilag synes uden relevans for den anlagte sag, hvorfor jeg skal anmode retten om at nægte disse bilag fremlagt, jf. retsplejelovens § 341.

Ulrik Bayer til Retten i Aalborg, 6. januar 1993

Under henvisning til Deres skrivelse af 6. januar 1993 skal jeg herved meddele, at jeg på det foreliggende grundlag finder anledning til at nægte fremlæggelse af sagsøgte bilag, og at jeg forventer, at domsforhandlingen kan afsluttes den 13. januar som aftalt.

Dommer Mogens Christensen til Ulrik Bayer, 11. januar 1993

Han skrev videre til retten, at han ikke så sig i stand til at dokumentere bilagene, hvis han ikke fik medhold i anmodningen. Han påpegede, at retssproget er dansk, og at "en stor del" af bilagene var på engelsk.

Jeg skrev til retten, at min retserfaring var begrænset til FDV's sagsanlæg for min udlejning af LaserDiscs, for hvilket Johan Schlüter havde krævet 100.000 kr. i erstatning. I den sag havde han fremlagt 622 siders bilag, hvoraf 391 sider var på engelsk. Til sammenligning havde jeg fremlagt 96 bilag på i alt 266 sider, og kun 27 sider var på engelsk. Erstatningskravet i injuriesagen var på 250.000 kr., så på den baggrund forekom mit dokumentationsmateriale at være beskedent.

Det lignede chikane fra Johan Schlüters side, men jeg ville have afklaret, om min dokumentation kunne fremlægges eller ej. Jeg var godt tilfreds med, at Ulrik Bayer ikke ville gennemgå mine bilag, for det ville jeg være meget bedre til selv. Jeg tog ind på Tinghuset for at få en afklaring, selvom jeg fandt det ret absurd, at Johan Schlüter i stævningen havde bedt mig "at svare for sig samt fremlægge de dokumenter, han vil påberåbe sig" for så bagefter at protestere imod selvsamme dokumenter.

Mogens Christensen bladrede i bilagsmappen, og så spurgte han igen, om det ikke var bedst, at jeg fik en advokat til at repræsentere mig.

- Nej tak, jeg skal nok selv redegøre for bogen, men jeg er nødt til at vide, om mine bilag kan fremlægges.

- Jeg kan altså ikke se, hvad du vil med dem, sagde han tøvende.

- Jeg skal nok forklare, hvad de skal bruges til. De kan se, at jeg har markeret de relevante afsnit med gul markeringstusch, så det er let for Dem at følge med i, hvad jeg helt præcist vil dokumentere.

- Det er så i orden. Det vil jeg ikke forhindre dig i, sagde Mogens Christensen, men han skrev altså alligevel til Ulrik Bayer, at bilagene *ikke* måtte fremlægges!

Domsforhandlingen

På det tidspunkt havde jeg et udmærket indtryk af Mogens Christensen. På det forberedende retsmøde havde han været uformelt klædt i en strikket islænder, og han gav umiddelbart udtryk for, at han ikke kunne se, at det var ærekrænkende at blive sat i familie med statsministeren. Jeg tænkte, at han er en mand med sund fornuft, en stovt nordjyde med begge ben på jorden.

Det var ikke overraskende, at han undrede sig over retssagen. Johan Schlüter var meget respekteret, og mine afsløringer ville naturligvis komme bag på ham. Der var ikke andre, der havde undersøgt, hvad der skete ved EU-Domstolen, men hvis han fik fred og ro til at se nærmere på det, ville han utvivlsomt forstå det.

Der er mundtlig forhandling i danske retssale, og det betyder principielt, at der kun tages hensyn til det, der bliver sagt under domsforhandlingen. Det er lempet en del siden 1993, men dengang skulle al dokumentation, man ville påberåbe sig, læses op, og vidnerne skulle møde frem og afgive forklaring. Ellers talte det ikke. Så afsluttes med en procedure, hvor man mundtligt knytter beviserne sammen, og her lå min største udfordring. Det var nemlig alt sammen nyt stof for byretten, der slet ikke beskæftigede sig med EU-ret dengang. Hvis en sag vedrørte EU-retten, skulle den henvises til landsretten. Byretten var ikke fortrolig med EU-ret.

Det var tvivlsomt, om Mogens Christensen via et enkelt foredrag ville lade sit verdensbillede forstyrre og forstå, at en branches praksis igennem flere år i bund og grund var ulovlig. Jeg havde spurgt Anders Hjulmand, om jeg kunne få lov til at procedere skriftligt - eller i hvert fald aflevere en kopi af proceduren til dommeren. "Det kommer an på, om dommeren vil tillade det," svarede han.

Det var også en udfordring. Jeg satsede på, at det kunne lade sig gøre, så jeg medbragte ekstra kopier af min procedure, der var omhyggeligt disponeret i 28 afsnit med tydelig fremhævet gengivelse af de afsnit, jeg ville dokumentere. Hvis dommeren tog imod den, kunne han bagefter studere sagen i fred og ro.

Den 13. januar 1993 lukkede jeg butikken, og alle medarbejdere tog med i retten. Også mine venner, søskende og forældre var med, og Aalborg Stiftstidende havde sendt journalist Søren Østergaard til at overvære domsforhandlingen. Jeg havde på forhånd orienteret ham om sagens hovedtemaer og også givet ham en kopi af proceduren.

Jeg var overrasket over, at der ikke var nogen til at bistå Mogens Christensen. Han var alene om alle opgaver, om det så var at sørge for udluftning til de mange mennesker. Der var heller ingen til at notere, hvad der blev sagt, og det kom bag på mig. På film var der gerne en retsstenograf, som skrev ned, hvad der blev sagt. Johan Schlüter mødte selv op, og vi hilste pænt på hinanden.

Det er normalt sagsøgeren, der står for gennemgang af dokumentationen, men da Ulrik Bayer havde afvist at gøre det, var jeg selv parat. Dommeren noterede, at sagens parter var mødt, og hvem de var. Ulrik Bayer fortalte kort, hvad sagen gik ud på, og så var det tid til at gennemgå den fremlagte dokumentation.

Jeg gjorde mig klar, og netop som jeg skulle til at præsentere det første bilag, blev jeg standset af Ulrik Bayer, som henvendte sig til dommeren.

- Jeg troede, vi havde en aftale? sagde han spørgende.

- De sagde til mig, at jeg kunne fremlægge bilagene, sagde jeg uforstående.

- Jeg vil gerne gøre opmærksom på det brev, jeg har modtaget fra retten, sagde Ulrik Bayer og gav dommeren et stykke papir. Mogens Christensen kiggede på det og sagde så afvisende:

- Åh, det må du undskylde. Det er naturligvis en trykfejl. Der skulle have stået et "ikke" der. Lad ham nu bare.

Jeg havde ikke fået at vide, at Mogens Christensen havde svaret Ulrik Bayer, at mine bilag ikke måtte fremlægges. Jeg fortsatte, men Ulrik Bayer protesterede, og det skete ved hvert eneste bilag. Hver gang forklarede jeg sammenhængen, og det gik meget langsomt. Efter nogle få bilag spurgte dommeren:

- Er det virkelig nødvendigt med alle de bilag? Det vil jo tage hele dagen.

- Hvis jeg ikke bliver afbrudt hele tiden, vil det gå meget hurtigere, sagde jeg lettere irriteret.

- Kan du ikke nøjes med nogle af dem? spurgte han.

- Jeg henviser til dem alle sammen i min procedure, fastholdt jeg.

- Kan vi ikke bare sige, at de er dokumenteret, foreslog Ulrik Bayer.

- Vil du til gengæld acceptere dem alle sammen uden mere vrøvl? spurgte jeg.

Ingen var interesseret i dokumentationen, men det havde jeg taget højde for ved at fremhæve alle de relevante afsnit i bilagsmappen med en gul markeringstusch, og i den skriftlige procedure havde jeg omhyggeligt fremhævet alle citaterne med henvisning til bilagsnummer og sidetal, så de var lette at kontrollere.

Mogens Christensen havde ikke lagt skjul på, at han ikke vidste, hvad jeg ville med mine bilag, og det var tydeligvis Ulrik Bayers opgave at forhindre mig i at gennemføre bevisførelsen. For mig var det derfor afgørende, at bilagene formelt blev anerkendt, og at jeg fik lov til at aflevere den skriftlige procedure.

Vi endte med at aftale, at jeg fik lov til at gennemgå de første 15 bilag, men da det var overstået, fortrød jeg. Jeg ville gerne læse bilag 16 op også. Det var Johan Schlüters indlæg i Berlingske Tidende, hvor han beskrev den danske lov, som om salg af film var forbudt, og at det var formålet med den nye § 23, stk. 3, at tillade salg af film. Det var i direkte modstrid med hans forklaring til EU-Domstolen, og det fandt jeg vigtigt at få med. Dér satte dommeren grænsen. Jeg havde fået lov til at læse op fra de første 15 bilag. Det var aftalen, og så måtte det være nok.

Johan Schlüters forklaring

Johan Schlüter fortalte om advokatens særlige stilling i samfundet. Som advokat var det hans opgave at fremme retfærdighed og modvirke uret og altid at forfølge sandheden. Det lå ham meget på sinde, og det var han respekteret for.

Det var hans opfattelse af ophavsretsloven, at enhver form for salg og udlejning af filmværker uden den danske rettighedshavers samtykke havde været forbudt frem til 1989, hvor salg blev tilladt. Det havde altid været hans holdning, og han anså det som sin pligt som advokat at gribe ind over for ethvert ulovligt salg eller udlejning. Det var vigtigt for ham, at hans troværdighed ikke blev betvivlet.

Jeg forsøgte at skjule min overraskelse. Det fremgik af den dokumentation, jeg trods alt havde fået lov at gennemgå, at EU-Domstolen havde fået noget andet at vide. Jeg havde talt med filminstruktørernes advokat, Erik Nyborg, om sagen, og han havde taget Johan Schlüter i forsvar med bemærkningen "man har lov til at skifte mening," men det var ikke forklaringen. Johan Schlüter bedyrede under strafansvar, at han *aldrig* havde haft en anden holdning! Jeg var forbløffet over, at han turde sige noget, der var klart afvist af den fremlagte dokumentation.

Var det måske, fordi han var mødt frem i retten i den overbevisning, at min dokumentation ikke ville blive fremlagt? Det så ikke ud til, at han vidste, hvad jeg havde fremlagt i det hele taget. Alligevel virkede han selvsikker.

Han var stolt af sine bedrifter. Han fortalte, at han førte over halvdelen af alle sager om ophavsret i landet. Han var så respekteret hos regeringen, at han var den eneste, der blev spurgt til råds i spørgsmål om ophavsret og videogrammer. Det var en oplysning, jeg havde søgt efter længe. Det var altså forklaringen på hans indflydelse. Han - og *kun* han - blev spurgt til råds af regeringen!

Jeg kunne næsten ikke tro mine egne ører, så jeg bad ham præcisere:

- Er De virkelig den eneste, som regeringen spørger til råds?

- Ja, så vidt det handler om film- og videobranchen. Der er selvfølgelig andre politiske emner, hvor regeringen rådfører sig med andre, men når det handler om ophavsret og videobranchen, er tilliden til mig så stor, at regeringen ikke mener, at det er nødvendigt at spørge andre. Domstolene har så stor tillid til mig, at jeg bliver betroet at opbevare de videogrammer, som beslaglægges i retssagerne.

Det sidste var også uventet. Det tilkommer domstolene at opbevare beslaglagte effekter. Ifølge *Karnov* må beslaglagte effekter ikke udleveres til rekvirenten.

Han fortsatte med at fortælle, at der ikke var andre, som havde gjort indsigelse mod hans adfærd. Tværtimod havde han modtaget anerkendelse for sin indsats. Han var meget omhyggelig, og derfor havde han vundet alle sine retssager.

Det fandt jeg besynderligt, for jeg havde som bilag 76 og bilag 77 fremlagt de to afgørelser fra sagen mod Læsehesten om salg af brugte film. Jeg begyndte at forstå, at han slet ikke havde undersøgt, hvad jeg havde fremlagt. Da jeg spurgte ind til den tabte sag mod Læsehesten, blev han usikker. Det kunne han ikke huske. Han førte så mange sager, og det kunne være svært at huske dem alle sammen. Jeg tænkte ved mig selv, at hvis jeg havde vundet alle mine sager på nær én eller to, ville jeg næppe glemme lige netop de få sager, jeg havde tabt.

Han havde intet personligt kendskab til Poul Schlüter og var ikke i familie med ham, så vidt han vidste. "Så må det være langt ude," forklarede han.

Jakob Stegelmanns forklaring

Jakob Stegelmann var fløjet til Aalborg for at afgive forklaring. Han var indkaldt af flere årsager. Først forklarede han, at misforståelsen om “fætterskabet” skyldes information, han havde fået af en kollega og videregivet til mig. Selvom jeg ikke forstod, at Johan Schlüter følte det ærekrænkende, at jeg havde sat ham i familie med statsministeren, ville jeg understrege, at det ikke var noget, jeg havde grebet ud af luften. Jeg havde forsøgt at undersøge det, og hvis det var forkert, havde jeg i hvert fald skrevet det i god tro, og den fejl tog Jakob Stegelmann på sin kappe.

Det var dog sekundært. Jakob Stegelmann var primært indkaldt for at fortælle om Panoptikon og om konflikten med André Poulsen, der var den danske rettighedshaver, som i 70'erne forgæves havde forsøgt at bremse Jakobs parallelimport.

Der var to formål med den del af hans forklaring. For det første etablerede han en virkelighed, hvor han som parallelimportør havde importeret film uden den danske rettighedshavers tilladelse. Hvis Johan Schlüter havde ret, burde det have været let for André Poulsen at standse parallelimporten, men det udviklede sig til en pinlig sag for André Poulsen. I den virkelige verden kunne den danske rettighedshaver heller ikke før 1989 stille noget op over for parallelimportørerne. Jakob Stegelmann var et levende bevis på, at den retstilstand, som Johan Schlüter havde beskrevet nogle minutter tidligere, ikke stemte overens med virkeligheden.

For det andet knyttede han en forbindelse mellem Johan Schlüter og André Poulsen. André Poulsen og Bent Fabricius-Bjerre havde startet Metronome Video, som var et af de selskaber, der i 1981 etablerede FDV med Johan Schlüter som sekretær og juridisk rådgiver. Formålet var at fastslå, at Johan Schlüter burde være klar over, at retstilstanden ikke var, som han havde beskrevet, idet bestræbelserne på at standse Jakob Stegelmanns parallelimport havde været forgæves.

Men Johan Schlüter misforstod fuldstændig Jakob Stegelmanns forklaring.

Johan Schlüters anden forklaring

Johan Schlüter bad om at få ordet til en supplerende forklaring, og han satte sig igen i vidneskranken. Han fortalte, at han kendte Jakob Stegelmann ganske godt, og han havde den største respekt for ham. Han havde bl.a. henvendt sig til ham for at bede ham redigere videobranchens årskataloger. Han ville understrege, at han absolut intet havde at gøre med André Poulsens chikanerier.

Det lød grangiveligt, som om han tog afstand fra André Poulsens handlinger, så jeg spurgte ham direkte, om han tog afstand fra André Poulsens forsøg på at bremse Panoptikons parallelimport. Det bekræftede han uden at tænke på, at han mindre end en time tidligere med overbevisning havde forklaret, at før 1989 var både salg og udlejning uden den danske rettighedshavers tilladelse forbudt, og at det var hans pligt som advokat at skride ind over for alle ulovligheder. Hvis han virkelig mente det, havde han selvfølgelig støttet André Poulsen!

Derefter afhørte jeg de videoforhandlere, jeg havde indkaldt som vidner.

Videoforhandler Kaj Nordson

Kaj Nordson var offer for FDV's særlige regler. Han var initiativrig iværksætter og så et marked for udlejning i små kiosker, der ikke var store nok til selv at drive udlejningsforretning. Han stillede fuldt lovlige film op i kioskerne, og så delte de fortjenesten. Han vidste ikke, at det stred mod FDV's regler, fordi han ikke var godkendt som grossist. Da han blev kontaktet af FDV's Torben Steffensen, lagde han alt frem i forsøget på at blive grossist efter FDV's regler, men han fik afslag. I stedet blev både han og kioskerne stævnet for ulovlig distribution.

Videoforhandler Ove Jensen

Ove Jensen fortalte historien om, hvordan han mistede sin forretning, da han blev anklaget for at have udlejet piratkopier og salgskassetter, hvorefter autorisationen blev ophævet, hvilket førte til, at FDV også krævede erstatning for den udlejning, han forinden - mod betaling - havde indgået aftale med FDV's medlemmer om. Sagen illustrerede glimrende FDV's hånds- og halsret over videoforhandlerne.

Videoforhandler Erik Viuff Christiansen

Erik Viuff Christiansen fortalte om episoden med kontrollanten og de to drenge, der førte til anklagen om "skjult" udlejning og det efterfølgende erstatningskrav.

Citat b) er taget fra det sidste opsummerende kapitel af første del af bogen. Jeg var stadig vred over angrebet på Erik, da jeg skrev det, og det skinner igennem. Jeg havde måske brugt mildere udtryk, hvis jeg havde haft tid til at køle af og ikke haft så travlt med at få bogen færdig til udgivelse, men jeg mener alligevel ikke, at beskrivelsen er for vidtgående i forhold til FDV's forfølgelse af forhandlerne.

Johan Schlüters tredje forklaring

Johan Schlüter bad om ordet igen. Han afviste pure, at det var foregået, som Erik havde sagt. FDV udviste skønsomhed og forfulgte kun konstaterede ulovligheder. Kontrollanterne pressede aldrig forhandlerne til at udleje salgskassetter.

Jeg spurgte Johan Schlüter, hvorfor han havde gentaget erstatningskravet mod Erik, efter at Retten i Aalborg havde afvist, at der i loven var belæg for at hindre videresalg - herunder tilbagesalg til den tidligere ejer.

Men han kunne altså slet ikke huske sagen mod Læsehesten!

Efter vidneafhøringerne var der pause, og jeg var tilfreds med forløbet. Jeg havde fået værdifulde oplysninger ud af Johan Schlüter. Han havde fuldstændig afsløret sig selv med sine forklaringer, men Erik kunne ikke klare det. Han brød sammen, da Johan Schlüter afviste hans forklaring.

- Jamen, der var vidner. Der var kunder i forretningen, og så sidder den lille snog bare der og påstår, at jeg lyver, sagde han med tårer i øjnene. Dommeren var inden for hørevidde, og jeg var sikker på, at han forstod situationen. Jeg forsøgte at trøste Erik med, at Johan Schlüters tid snart var forbi.

Ulrik Bayers procedure

Ulrik Bayer gjorde meget ud af, at jeg ikke kunne være i god tro, når alle mine klager var afvist af myndigheder og eksperter. De fleste videoforhandlere havde indgået forlig, og dermed havde de selv indrømmet, at de havde begået fejl. Det var udelukkende mig, der ikke ville acceptere vilkårene for at udleje videofilm.

Mine udtalelser i bogen var skadelige. Johan Schlüters klienter havde ganske vist kun hovedrysten til overs for mig og havde overvejende udtrykt sympati, men bogen ville måske blive købt af videoforhandlere, som ikke kunne gennemskue, at min opfattelse af de ophavsretlige spørgsmål var helt i skoven. Det kunne give uro i videbranchen og forstyrre markedsforholdene.

Min procedure

Jeg indledte med at forklare, at netop fordi myndighederne vendte det blinde øje til, var jeg både berettiget til og forpligtet til at fortælle hele sandheden. Det var den eneste måde, hvorpå jeg kunne yde hjælp til videoforhandlerne.

Jeg understregede, at det var meget vigtigt, at min procedure blev hørt, når jeg ikke havde fået lov til at gennemgå dokumentationen. Jeg illustrerede situationen med en analogi: Det eneste, der afholdt hulemanden fra at se tv, var uvidenhed om, hvordan de nødvendige materialer skulle sættes sammen. På lignende måde var det med bilagene. Hvis man ikke vidste, hvordan det hele hang sammen, var det omsonst. Det var derfor vigtigt at forstå min procedure.

Jeg tog kopien af den skriftlige procedure frem, og næppe havde jeg spurgt dommeren, om han ville have en kopi til orientering, før Ulrik Bayer rejste sig for at hente et eksemplar. Jeg nåede ikke engang selv at rejse mig. I stilhed tog jeg en dyb indånding. Det var målet med domsforhandlingen at få dommeren til at tage imod min skriftlige procedure, og det var gået helt af sig selv.

Jeg spurgte, om jeg måtte læse proceduren. Ulrik Bayer kunne ikke lade være med at påpege, at det principielt skulle være et frit foredrag, men han havde ikke noget mod det. Og så læste jeg procedurens 38 sider højt i retten.

I næsten to timer læste jeg op. Jeg ville ikke lade mig distrahere af noget, så jeg kiggede ikke op på noget tidspunkt. Jeg vidste godt, at det var usandsynligt, at Mogens Christensen øjeblikkeligt ville forstå, hvordan tingene hang sammen, men det var nødvendigt, at det blev udtalt i retten. Da han havde taget imod min skriftlige procedure, var der ikke noget i vejen for, at han bagefter i ro og mag genopfriskede sin hukommelse og om nødvendigt kontrollerede bilagene. Det var nu Mogens Christensens opgave at undersøge, om de fremlagte bilag berettigede mig til at tro, at udtalelserne i bogen var sande. Selvom det ville komme en overraskelse for ham, kunne han ikke nå til noget andet resultat, tænkte jeg.

Da jeg var færdig, henvendte dommeren sig til Ulrik Bayer og spurgte, om han havde noget at tilføje, men han og Johan Schlüter var allerede ved at pakke deres ting sammen. De rystede på hovedet og forlod retssalen i hast uden at sige et ord.

Efter domsforhandlingen

Dagen var gået over al forventning. Trods Ulrik Bayers modstand mod mine bilag havde dommeren lovet at tage hensyn til dem, og det var lykkedes mig at få ham til at tage imod en trykt kopi af min procedure. Det var noget utraditionelt, men det gav ham mulighed for at undersøge sagen i fred og ro.

Johan Schlüter var dagens overraskelse. Ikke alene havde han brugt en dag på at deltage personligt, men han havde hjulpet mig ved at løse det mysterium, jeg havde grublet over hele året. Da han var regeringens eneste rådgiver på området, var det ikke så sært, at hans og regeringens indlæg til EU-Domstolen var helt ens, selvom netop forklaringerne til EU-Domstolen var forskellige fra de forklaringer, han og regeringen havde givet i Danmark både før og senere. Endvidere havde han udstillet sin utroværdighed ved at tage afstand fra André Poulsen i stedet for at støtte ham i forsøget på at standse Jakob Stegelmanns parallelimport.

Erik Viuff Christiansen var rystet over at møde sin plageånd gennem så mange år, men han var glad for at møde mig. I næsten fem år havde vi haft telefonisk kontakt, men det var første gang, at vi mødte hinanden personligt. Jeg trøstede ham. Han skulle ikke tage sig af, at Johan Schlüter havde afvist hans forklaring. Han skulle bare holde ud til den 16. februar, hvor der blev afsagt dom. Dommeren havde selvfølgelig forstået, hvad der var sket, og det var Johan Schlüter, der havde været mest utroværdig med de selvmodsigende forklaringer. Det var begyndelsen til enden for Johan Schlüters tyranni i videobranchen, sagde jeg til ham. Når mine retssager var ovre, ville jeg hjælpe ham i gang igen.

Vi fejrede det med en tur i biografen. En aktuel film var et retssalsdrama med Tom Cruise og Jack Nicholson. Det var en passende film at afslutte med, og så viste det sig endda, at filmen handlede om mig og mit liv. På uventet måde gav den mig en større forståelse for den verden, jeg lever i. Sådan som gode film gør!

